

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KLAIPĖDOS APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2026 m. balandžio 15 d. Nr. 21RE2-148 (AG2-99/16-2025)
Klaipėda

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Klaipėdos apygardos skyrius (toliau – ir Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Marinos Adomaitės, Lauros Bernikienės (posėdžio pirmininkė ir pranešėja) ir Ingos Drąsutavičienės,

2026 m. balandžio 15 d. Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos X. Y. skundą atsakovei Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrai prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos dėl Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Sprendimų kontrolės skyriaus (data neskelbtina) sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė :

Komisijoje 2026 m. kovo 23 d. priimtas nagrinėti pareiškėjos X. Y. skundas atsakovei Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrai prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – ir Agentūra), kuriuo reiškiami reikalavimai:

1) panaikinti Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus (data neskelbtina) sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl dalyvumo lygio, jo priežasties, atsiradimo laiko, termino, netekto dalyvumo procentų“ (toliau – ir Sprendimas);

2) įpareigoti Agentūrą per Lietuvos administracinių ginčų komisijos nustatytą laiką priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Pareiškėja skunde nurodo, jog nesutinka su skundžiamu Sprendimu, nes (sveikatos duomenys neskelbtini). Pažymi, kad trūkstamų dokumentų, jeigu reikėjo, atsakovė neprašė pateikti.

Atsakovė Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (data neskelbtina) Komisijai pateikė atsiliepimą, kuriuo prašo pareiškėjos skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Paaiškina, kad pareiškėjos dalyvumo lygis buvo vertinamas (datos neskelbtinos) Agentūros Klaipėdos II teritoriniame skyriuje (toliau – ir Teritorinis skyrius), kuris (data neskelbtina) sprendimu Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl dalyvumo lygio, jo priežasties, atsiradimo laiko, termino, netekto dalyvumo procentų“ (toliau – ir Teritorinio skyriaus sprendimas) dalyvumo lygio nenustatė.

Pažymi, kad nesutikdama su Agentūros Teritorinio skyriaus priimtu sprendimu, pareiškėja kreipėsi į Agentūros direktorių dėl pakartotinio dalyvumo lygio vertinimo. Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius priėmė skundžiamą Sprendimą, kuriuo paliko galioti nepakeistą Teritorinio skyriaus sprendimą. Nurodo, kad pareiškėjos skunde išdėstyta tik subjektyvi nuomonė, nauji įrodymai nepateikti.

Paaiškina, kad dalyvumo lygis buvo vertinamas vadovaujantis Dalyvumo lygio nustatymo kriterijų ir tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. A1-78/V-179 (toliau – ir Kriterijų ir tvarkos aprašas), jo priedais.

Pažymi, jog vertinant pareiškėjos bazinį dalyvumo lygį, buvo įvertintos (data ir duomenys neskelbtini) šeimos gydytojo siuntime į Agentūrą (toliau – ir Siuntimas) ir (data ir duomenys neskelbtini) konsultacinėje išvadoje nurodytos diagnozės pagal Tarptautinės statistinės ligų ir sveikatos sutrikimų klasifikacijos dešimtojo pataisyto ir papildyto leidimo „Sisteminis ligų sąrašas“ (Australijos modifikacija, TLK-10-AM) (toliau – ir TLK-10-AM) kodus: (duomenys neskelbtini).

Paaškina, kad Agentūros teritoriniai skyriai ir Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, vertindami dalyvumo lygį, vadovaujasi gydymo įstaigos pateiktu siuntimu, prie jo pridėtais medicininiais dokumentais, pagrindžiančiais asmeniui diagnozuotą sveikatos funkcijos sutrikimą. Kriterijų ir tvarkos aprašo 58 punkto pagrindu atkreipia dėmesį, kad Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, atlikdamas pakartotinį dalyvumo lygio vertinimą Kriterijų ir tvarkos aprašo 57.1 papunktyje nurodytu atveju, remiasi tik tais dokumentais ir (ar) informacija, kuri Agentūrai buvo pateikta arba Agentūros turėjo būti surinkta priimant skundžiamą Sprendimą.

Atsakovė teigia, kad sąvokos „sveikatos būklė“ ir „dalyvumo lygis“ yra susijusios, tačiau nėra ir negali būti tapačios, o Agentūra vertina ne sveikatos lygį, o dalyvumo lygį, kuriam esminę įtaką daro ne diagnozuota liga ar asmens patirta trauma, o dėl jų išlikę organizmo funkciniai sutrikimai, dėl kurių masto yra parenkamas kriterijus, pagal kurį nustatomas didesnis ar mažesnis dalyvumo lygis. Esant tai pačiai diagnozuotai ligai, dalyvumo lygis gali ir didėti, ir mažėti, nes dalyvumo lygis nustatomas įvertinus ne tik medicininius kriterijus, t. y. asmens bazinį dalyvumą, bet ir asmens individualios pagalbos poreikį (amžius, darbo patirties ir darbinių įgūdžių įgijimas, galėjimas juos panaudoti ir pan.). Dėl šios priežasties, esant pagrindui atlikti pakartotinį dalyvumo lygio vertinimą, dalyvumo lygis yra ne pratęsimas remiantis jau turimais byloje medicininiais duomenimis, o vertinamas iš naujo, vadovaujantis naujai pateiktais dokumentais, liudijančiais tuo metu esamus asmens sveikatos funkcinius sutrikimus.

Atsakovė taip pat nurodo, kad, vertinant bazinį dalyvumą, Agentūra vertina po taikyto gydymo išlikusius asmens organizmo funkcinius sutrikimus, patvirtintus Agentūrai pateiktų ir jos surinktų medicininių duomenų visuma. Agentūra nėra sveikatos priežiūros įstaiga ir teisės aktų nėra įgaliota nustatyti asmens diagnozę (-es), visapusiškai tirti asmens sveikatos būklę, taikyti gydymą ir pan. Diagnozę (-es) nustato ir objektyvius duomenis apie esamą asmens sveikatos būklę kartu su Siuntimu pateikia asmenį gydantis gydytojas. Vadovaujantis Kriterijų ir tvarkos aprašo nuostatomis, už pateikto Siuntimo į Agentūrą teisingumą atsako asmenį gydantis gydytojas, o už konkrečios konsultacijos išvados teisingumą – konsultaciją suteikęs ir išvadą parengęs gydytojas specialistas. Teisės aktai nesuteikia teisės Agentūrai nustatyti ir (arba) vertinti asmens ligų ar būklių, kurios nėra nurodytos Agentūros gautuose ir surinktuose dokumentuose, taip pat revizuoti gydančių gydytojų parengtų medicininių dokumentų ar pasisakyti dėl jų pagrįstumo.

Paaškina, kad Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius, pagal asmens skundą atliko pakartotinį dalyvumo lygio vertinimą, detalizuoja skundžiamo Sprendimo turinį, pareiškėjos dalyvumo lygio nustatymo eigą. Kriterijų ir tvarkos aprašo 8 punkto pagrindu nurodo, kad asmuo dalyvumo lygiui nustatyti siunčiamas tik po to, kai yra išnaudotos visos galimos gydymo ir (ar) reabilitacijos priemonės ir išlieka organizmo funkcijų sutrikimų. Pažymi, kad skirtingai nei šiuo metu, 2024 metais vertinant pareiškėjos bazinį dalyvumo lygį dėl organizmo funkcinių sutrikimų po (data neskelbtina) atliktos operacijos (duomenys neskelbtini), buvo taikytas specializuotas Kriterijų ir tvarkos aprašo 1 priedo XVI skyriaus 57.2 papunktis ir jį detalizuoja. Teigia, kad šiuo metu, kai po operacijos praėję daugiau vieni metai ir taikytas gydymas, įvertinus pateiktus medicininius dokumentus, minėti sutrikimai vertinti pagal Kriterijų ir tvarkos aprašo 1 priedo XIV skyriaus (duomenys neskelbtini) papunktį, kuris remiantis pateiktais medicininiais dokumentais, labiausiai atitinka dabartinį pareiškėjos sveikatos funkcijų sutrikimo sunkumą.

Vadovaudamasi teismų praktika, Agentūra pažymi, kad iki 2023 m. gruodžio 31 d. veikusi Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (Tarnyba, nuo 2024 m. sausio 1 d. – Agentūra) nėra susaistyta ankstesnių vertinimų metu asmeniui nustatytų darbingumo (nuo 2024 m. sausio 1 d. – dalyvumo lygio) procentų. Darbingumo lygio (dalyvumo

lygio) nustatymą reglamentuojantys teisės aktai tikslingai įtvirtina darbingumo lygio (dalyvumo lygio) terminus tam, kad pakartotinio vertinimo metu būtų galima iš naujo objektyviai įvertinti asmens sveikatos būklės pakitimus. Todėl kiekvieną kartą atlikdami pakartotinį darbingumo lygio (dalyvumo lygio) vertinimą Tarnybos (Agentūros) specialistai remiasi iš naujo pateiktais, vertinimo metu esamą asmens sveikatos būklę patvirtinančiais medicininiais dokumentais. Anksčiau priimti sprendimai dėl darbingumo lygio (dalyvumo lygio) pakartotinai atliekamam vertinimui įtakos nedaro. Akcentuoja proporcingumo principą ir paaiškina jo reikšmę. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – ir LVAT) praktikos pagrindu nurodo, kad individualus administracinis aktas gali būti pripažintas neteisėtu tik tuo atveju, jei teismas konstatuoja, jog jį priimant buvo pažeistos pagrindinės procedūros, ypač taisyklės, turėjusios užtikrinti objektyvų visų aplinkybių įvertinimą bei sprendimo pagrįstumą.

Pažymi, kad Agentūros specialistai dalyvumo lygio vertinimo metu atlieka dalyvumo lygio nustatymo byloje esančių dokumentų sisteminę analizę, todėl priimdami sprendimą remiasi pateiktų medicininų dokumentų duomenimis. Nurodo, kad pareiškėjos ginčijamas Sprendimas buvo priimtas specialų išsilavinimą ir kvalifikaciją turinčių Agentūros specialistų, o Agentūros vertinimus atliekantiems specialistams yra keliami specialūs reikalavimai. Agentūrai suteikta kompetencija spręsti klausimus, reikalaujančius specialiųjų (medicininų) žinių, grindžiamus medicininiais tyrimais ir dokumentų duomenimis.

Atkreipia dėmesį, kad dalyvumo lygio vertinimo teisė suteikta Agentūrai, kuri dalyvumo lygį vertina teisės aktų nustatyta tvarka. Agentūros specialistai, administracinės procedūros metu vertindami pareiškėjos dalyvumo lygį, vadovavosi dalyvumo lygio nustatymą reglamentuojančiais teisės aktais, laikėsi juose nustatytos vertinimo tvarkos, veikė pagal savo kompetenciją ir objektyviai įvertino asmens sveikatos būklę patvirtinančius medicininis dokumentus, tinkamai taikė minėtų teisės aktų nuostatas. Pavestas funkcijas vykdančio vertintojo nesivadovavimas teisės aktuose griežtai apibrėžtomis procedūromis ir kliovimasis subjektyviais pareiškėjos reikalavimais, motyvais arba nuomone yra nesuderinamas su teisinės valstybės principais. Akcentuoja, kad individualių administracinių aktų teisėtumo byloje asmuo savo reikalavime turi aiškiai nurodyti konkrečius teisės akto straipsnius (jų dalis) ar punktus, kurie, priimant ginčijamą Sprendimą, buvo pažeisti ar netinkamai taikyti. Skunde turi būti nurodomi aiškūs ir nuoseklūs teisiniai motyvai, pagrindžiantys asmens abejonę dėl kiekvieno konkrečiai nurodyto ginčijamo teisės akto (jo dalies) straipsnio (jo dalies) ar punkto, kurio atitiktimi konkrečiai nurodytoms teisinio reguliavimo nuostatoms ar teisės principams pareiškėja abejoja. Nurodo, kad pareiškėja savo reikalavimą grindžia išimtinai subjektyviu teisės aktų ir medicininų dokumentų vertinimu, argumentuodama, kad jai netinkamai nustatytas dalyvumo lygis, nesiremia teisės normų nuostatomis, nepateikia jokių įrodymų, pagrindžiančių šio reikalavimo teisėtumą ir pagrįstumą, todėl pareiškėjos argumentus vertina kaip teisiškai nereikšmingus.

Pabrėžia, kad pasikeitus asmens sveikatos būklei, asmuo turi teisę kreiptis į gydantį gydytoją dėl naujo siuntimo į Agentūrą ir medicininų dokumentų parengimo, kurie turėtų būti pateikti Agentūros teritoriniam skyriui dėl pakartotinio dalyvumo lygio vertinimo.

Atsakovė Komisijos taip pat prašo užtikrinti visų prie bylos pridėtų dokumentų neviešinimą ir leisti su jais susipažinti tik proceso šalims ar jų teisėtiems atstovams.

Bylos šalys tinkamai informuotos apie posėdžio vietą ir laiką. Pareiškėja skundu prašė bylą nagrinėti rašytinio proceso tvarka, atsakovė atsiliepimu sutiko su bylos nagrinėjimu rašytinio proceso tvarka. Atsižvelgiant į bylos šalių valią, skundas išnagrinėtas rašytinio proceso tvarka (Ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 14 straipsnio 7 dalis).

Skundas atmestinas.

Byloje kilo ginčas dėl Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus (data neskelbtina) sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl dalyvumo lygio, jo priežasties, atsiradimo laiko, termino, netekto dalyvumo procentų“, kuriuo nepakeistas Teritorinio skyriaus (data neskelbtina) priimtas sprendimas (duomenys neskelbtini), kuriuo pareiškėjai dalyvumo lygis nenustatytas, teisėtumo ir įpareigojimo atlikti veiksmus pagrįstumo.

(Duomenys neskelbtini) šeimos gydytojo (data neskelbtina) siuntime į Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybą prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (pastaba – į Agentūrą, minėta, toliau – ir Siuntimas) nurodytos diagnozės pagal TLK-10-AM kodus: (duomenys neskelbtini).

Bylos duomenimis nustatyta, kad pareiškėja (data neskelbtina) prašymu nustatyti negalią kreipėsi į Agentūrą, prašydama nustatyti dalyvumo lygį, išduoti sprendimą dėl darbo pobūdžio ir sąlygų, išduoti asmens su negalia automobilio statymo kortelę (toliau – ir Prašymas, gautas (duomenys neskelbtini)).

Agentūros Klaipėdos II teritorinis skyrius laikotarpiu nuo (datos neskelbtinos) atliko pareiškėjos dalyvumo lygio vertinimą ir (duomenys neskelbtini) sprendimu Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl dalyvumo lygio, jo priežasties, atsiradimo laiko, termino, netekto dalyvumo procentų“ nusprendė pareiškėjai nenustatyti dalyvumo lygio, vadovaujantis Kriterijų ir tvarkos aprašo 26 punktu. Individualios pagalbos poreikis įvertintas Agentūros Plungės teritorinio skyriaus vyriausiajai specialistei (data neskelbtina) užpildžius Individualios pagalbos poreikio klausimyną (toliau – ir Klausimynas), nurodyta balų suma – (duomenys neskelbtini). Teritorinio skyriaus sprendimas priimtas (data neskelbtina) dalyvumo lygio vertinimo akto Nr. (duomenys neskelbtini) pagrindu. (Data neskelbtina) Teritorinis skyrius pareiškėjai išdavė sprendimą Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl asmens su negalia automobilio statymo kortelės poreikio, termino“, kuriuo nusprendė pareiškėjai neišduoti asmens su negalia automobilio statymo kortelės, nes pareiškėja neatitinka asmens su negalia automobilio statymo kortelės išdavimo kriterijų, nurodytų Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymo (toliau – ir ASNTAPI) 22 straipsnio 1 dalyje, nes asmeniui nenustatytas vidutinis / sunkus neįgalumo lygis ar 0–55 procentų dalyvumo lygis ar lengvojo automobilio ar jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos poreikis.

Nesutikdama su Teritorinio skyriaus sprendimu, pareiškėja (data neskelbtina) Agentūros direktoriui pateikė skundą (toliau – Skundas), kuriame nurodė, kad nesutinka su dalyvumo lygio vertinimu, nes taikyta pagrindinė diagnozė (duomenys neskelbtini). Pažymėjo, kad dėl ligos yra likę (duomenys neskelbtini).

Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus (data neskelbtina) sprendimu Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl dalyvumo lygio, jo priežasties, atsiradimo laiko, termino, netekto dalyvumo procentų“ nuspręsta nekeisti Teritorinio skyriaus sprendimo, kuriuo pareiškėjai dalyvumo lygis nenustatytas. Sprendime nurodyta, jog dalyvumo lygis nustatomas ir sprendimas dėl dalyvumo lygio, jo priežasties, atsiradimo laiko, termino, netekto dalyvumo procentų priimamas vadovaujantis Kriterijų ir tvarkos aprašu, įvertinus asmens bazinį dalyvumą ir individualios pagalbos poreikį. Vertinant bazinį dalyvumą, taikyta pagrindinė diagnozė pagal TLK-10-AM kodą (sveikatos duomenys neskelbtini). Sveikatos būklė patvirtinta (data ir duomenys neskelbtini) konsultacijos ir Siuntimo duomenimis. Sprendime nurodyta, kad vertinant vertebrogenines neurologines ligas, taikomas tik vienas Bazinio dalyvumo lygio nustatymo kriterijų XIV skyriaus 51 punkto papunktis arba tik vienas I skyriaus 13 punkto papunktis, atsižvelgiant į vyraujančią klinikinę ligos formą. Didesnė bazinio dalyvumo lygio vertė nenustatyta, nes medicininiais dokumentais nepatvirtinta, kad (duomenys neskelbtini). Vadovaujantis Kriterijų ir tvarkos aprašo 24.1.1 papunkčiu, vienos pagrindinės diagnozės reikšmė balais – 0, dauginama iš koeficiento 39, apskaičiuotas pagrindinės diagnozės balų rezultatas – 0 balų (Kriterijų ir tvarkos aprašo 24.2 papunktis). Vadovaujantis Kriterijų ir tvarkos aprašo 24.1.2 papunkčiu, gretutinių, nepatikslingų, netaikytinų ir nevertintinų diagnozių nenustatyta. Vadovaujantis Kriterijų ir tvarkos aprašo 24.4 papunkčiu, apskaičiuotas asmens bazinis dalyvumas yra 0 balų. Individualios pagalbos poreikio klausimyno balų suma nurodyta (duomenys neskelbtini) balai. Vadovaujantis Kriterijų ir tvarkos aprašo 26 punktu, dalyvumo lygis nenustatytas, kadangi asmens bazinis dalyvumas įvertintas 0 balų arba vertinant bazinį dalyvumą taikytas kriterijaus (-jų) papunktis (-iai) – „nepatikslinga (netaikytina)“. Vadovaujantis Kriterijų ir tvarkos aprašo 22.4 papunkčiu, kai bazinis dalyvumas įvertintas 0 balų, Klausimynas dalyvumo lygiui nustatyti nepildomas, todėl Agentūros Teritorinio skyriaus užpildymo Klausimyno rezultatais nesivadovaujama.

Sprendime pažymėta, kad asmeniui 2024 m. atliekant dalyvumo lygio vertinimą, buvo taikytas Dalyvumo lygio aprašo (pastaba, Kriterijų ir tvarkos aprašas) 1 priedo 57.2 papunktis (vertinamas (duomenys neskelbtini) balo verte), kuris teisiškai galioja iki vienu metų po atliktos operacinės intervencijos (duomenys neskelbtini). Nurodyta, kad šiuo metu po operacijos praėjus daugiau nei 1 metams, įvertinus pateiktus medicininius dokumentus, minėti sutrikimai vertinti pagal specializuotą Kriterijų ir tvarkos aprašo 1 priedo XIV skyriaus (duomenys neskelbtini) papunktį, kuris vadovaujantis pateiktais mediciniais dokumentais, labiausiai atitinka dabartinį pareiškėjos sveikatos būklės funkcijos sutrikimo sunkumą. Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius nusprendė nekeisti Agentūros Klaipėdos II teritorinio skyriaus (data neskelbtina) sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini). Sprendimas priimtas (data neskelbtina) Sprendimų kontrolės skyriaus dalyvumo lygio vertinimo akto Nr. (duomenys neskelbtini) pagrindu.

Pareiškėja nesutikimą su Sprendimu grindžia tuo, kad atsakovė tinkamai neįvertino jos sveikatos būklės, pareiškėjai po operacijos yra išlikę (duomenys neskelbtini). Nurodo, kad atsakovė neprašė papildomų dokumentų.

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (toliau – ir VAI), Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymas (minėta, toliau – ir ASNTAPI), Dalyvumo lygio nustatymo kriterijų ir tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. A1-78/V-179 (minėta, toliau – ir Kriterijų ir tvarkos aprašas).

Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, dalyvaudama formuojant ir įgyvendinant asmens su negalia teisių apsaugos politiką, organizuoja asmens su negalia teisių apsaugos užtikrinimą (ASNTAPI 15 straipsnio 1 dalies 1 punktas). Atsakovė taip pat yra institucija, kuri VAI nustatyta tvarka ir terminais priima sprendimus dėl asmens su negalia dalyvumo lygio, jo priežasties, atsiradimo laiko, termino, netekto dalyvumo procentų (ASNTAPI 15 straipsnio 1 dalies 6 punkto b papunktis). Minėto įstatymo 2 straipsnio 8 dalis pateikia dalyvumo lygio sampratą – tai atsižvelgiant į pilnamečio asmens negalią ir aplinkos veiksnius kompleksiskai įvertintos ir nustatytos asmens galimybės ir pajėgumas visapusiškai ir veiksmingai dalyvauti visuomenės gyvenime. Dalyvumo lygis nustatomas kompleksiskai įvertinus aplinkos veiksnių įtaką asmens savarankiškumui, galimybes veiksmingai dalyvauti visuomenės gyvenime bei asmens organizmo funkcijų sutrikimus po to, kai yra panaudotos visos galimos medicininės priemonės ir atsižvelgiant į individualiojo pagalbos poreikio mastą (ASNTAPI 19 straipsnio 3 dalis). Dalyvumas įvertinamas procentais, jo lygis nustatomas 5 procentinių punktų intervalais (ASNTAPI 19 straipsnio 4 dalis). Dalyvumo lygio nustatymo kriterijus ir tvarką nustato socialinės apsaugos ir darbo ministras kartu su sveikatos apsaugos ministru (ASNTAPI 19 straipsnio 7 dalis).

Tokia tvarka nustatyta Kriterijų ir tvarkos apraše, kurio III skyrius reglamentuoja dalyvumo lygio nustatymą. Minėto aprašo 17 punktas reglamentuoja, jog dalyvumo lygis nustatomas kompleksiskai vertinant bazinį dalyvumą ir individualios pagalbos poreikį, išskyrus atvejus, nurodytus Aprašo IV skyriuje. Nustatant dalyvumo lygį, pildomas Agentūros direktoriaus patvirtintos formos Dalyvumo lygio vertinimo aktas. Kriterijų ir tvarkos aprašo 18.2 punktas nustato, jog Agentūros teritorinis skyrius, nustatydamas dalyvumo lygį, užpildo Individualios pagalbos poreikio klausimyną, kuriame įvertinamas asmens individualios pagalbos poreikis įvairiose asmens gyvenimo srityse bei aplinkos veiksnių įtaka asmens savarankiškumui ir nustatomas individualios pagalbos poreikio mastas balais (išskyrus senatvės pensijos amžių sukakusiems asmenims, neturintiems nedarbingumo pažymėjimo).

Agentūra asmens bazinį dalyvumą įvertina Kriterijų ir tvarkos aprašo 24 punkte nustatyta tvarka. Pirmiausia, vertindama bazinį dalyvumą, taiko pagrindinės diagnozės (sunkiausio organizmo funkcinio sutrikimo) ir gretutinių diagnozių (organizmo funkcinio sutrikimų) koeficientus: 24.1.1. vienos pagrindinės diagnozės (sunkiausio organizmo funkcinio sutrikimo) koeficiento reikšmė – 39; 24.1.2. jei asmens organizmo funkcijos sutrikusios dėl dviejų ar daugiau ligų ar traumų, vertina ne daugiau kaip penkias reikšmingiausias gretutines diagnozes (organizmo funkcinio sutrikimus); 24.1.3. gretutinių diagnozių (organizmo funkcinio sutrikimų) koeficientus taiko atsižvelgdama į

sunkiausio organizmo funkcinio sutrikimo kriterijui priskirtą balą. <...>. Numatyta kaip nustatomi pagrindinės ir gretutinės diagnozių balų rezultatai. Agentūra dalyvumo lygį balais apskaičiuoja sudėdama bazinio dalyvumo (medicininės dalies) balus ir užpildyto Klausimyno balus (Kriterijų ir tvarkos aprašo 25 punktas). Jei asmens bazinis dalyvumas įvertintas 0 balų arba vertinant bazinį dalyvumą taikytas kriterijaus (-ų) papunktis (-iai) – „nepatikslinta (netaikytina)“, asmens dalyvumo lygis nenustatomas (Kriterijų ir tvarkos aprašo 26 punktas). Klausimynas asmens dalyvumo lygiui nustatyti nepildomas, jei, be kita ko, asmens bazinis dalyvumas įvertintas 0 balų arba vertinant bazinį dalyvumą taikytas kriterijaus (-ų) papunktis (-iai) – „nepatikslinta (netaikytina)“ (Kriterijų ir tvarkos aprašo 22.4 punktas). Nustatant asmens dalyvumo lygį, pildomas Dalyvumo lygio vertinimo aktas (Kriterijų ir tvarkos aprašo 28 punktas). Bazinio dalyvumo kriterijai nustatyti Kriterijų ir tvarkos aprašo I priede.

Kriterijų ir tvarkos aprašo 57.1 ir 58 punktuose numatyta, jog asmeniui nesutikus su Agentūros teritorinio skyriaus priimtu sprendimu, Agentūros direktoriaus įgaliotas valstybės tarnautojas atlieka pakartotinį dalyvumo lygio vertinimą Aprašo III skyriuje nustatyta tvarka, t. y. pagal tas pačias taisykles (vertinimo metodiką), pagal kurias vertinimą atliko Agentūros teritorinis skyrius. Pakartotinis dalyvumo lygio vertinimas atliekamas remiantis tik tais dokumentais ir (ar) informacija, kuri Agentūrai buvo pateikta arba Agentūros turėjo būti surinkta priimant skundžiamą sprendimą.

Nurodytas teisinis reglamentavimas suponuoja, jog dalyvumo lygio nustatymas yra asmens sveikatos funkcinų sutrikimų vertinimas, kurio tikslas – atsižvelgiant į diagnozuotų organizmo funkcinų sutrikimų laipsnį, ligos eigą ir taikomą gydymą nustatyti, kiek asmuo gali ir yra pajėgus visapusiškai ir veiksmingai dalyvauti visuomenės gyvenime. Dalyvumo lygio vertinimas atliekamas remiantis objektyviais duomenimis: asmens sveikatos priežiūros įstaigos išduotu siuntimu į Agentūrą, išrašais iš medicininių dokumentų, atliktų medicininių tyrimų išvadomis, gydytojų specialistų konsultacijų išvadomis, paciento kortelėje identifikuotais įrašais. Individualios pagalbos poreikis įvertinamas užpildžius Klausimyną.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (minėta, toliau – ir LVAT) yra nurodęs, jog administraciniai teismai (šiuo atveju, Komisija) turi ribotą kompetenciją sprendžiant specialių mokslo žinių reikalaujančius medicinos srities klausimus ir teismas (Komisija) nėra kompetentingas spręsti, ar medicininių kriterijų vertinimą Agentūra atliko pagal realią pareiškėjos sveikatos būklę. Teisėjų kolegija yra pažymėjusi, kad teismas (Komisija) yra kompetentingas patikrinti, ar nebuvo pažeistos teisės aktų nuostatos, o konkrečiai Kriterijų ir tvarkos aprašo ir kitos nuostatos, sprendžiant dėl pareiškėjos darbingumo (dalyvumo) lygio, o taip pat, ar priimant ginčijamą aktą buvo laikytasi procedūrinių taisyklių, ar atsakovas veikė savo kompetencijos ribose (pvz., LVAT 2019 m. lapkričio 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1252-822/2019). Specialių mokslo žinių reikalaujantis medicinos srities klausimų sprendimas (diagnozių teisingumas ir pan.) nepatenka į administracinio teismo (Komisijos) kompetencijos ribas (pvz., LVAT 2013 m. kovo 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-502-22/2013, 2024 m. lapkričio 27 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-883-552/2024).

Taigi, nagrinėjant ginčą dėl Sprendimo teisėtumo, Komisija vertina tai, ar pareiškėjos dalyvumo lygis buvo nustatomas laikantis teisės aktų reikalavimų, ar bazinis dalyvumas buvo tinkamai įvertintas, atsižvelgiant į visas dalyvumo lygiui įtaką darančias ligas, patologines būkles ir su tuo susijusius organizmo funkcijų sutrikimus, ar Sprendimas priimtas laikantis pagrindinių procedūrų ir taisyklių, turėjusių užtikrinti objektyvų visų aplinkybių įvertinimą, ar buvo atsižvelgta į pareiškėjos Skunde nurodytas aplinkybes, ar ginčijamas administracinis aktas priimtas pagal kompetenciją, ar savo turiniu neprieštarauja aukštesnės galios teisės aktams.

Pažymėtina, jog atsakovė pagal vykdomų funkcijų apimtį bei paskirtį, veiklos pobūdį, turimus įgaliojimus priskirtina viešojo administravimo subjektams, todėl savo veikloje privalo vadovautis ir VAI nuostatomis. VAI 3 straipsnio 4 dalyje įtvirtintas įstatymo viršenybės principas reikalauja, kad administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais. Vadovaujantis VAI 3 straipsnio 5 dalyje įtvirtintu išsamumo principu, viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai,

nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį.

Atitinkamai VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 5–6 punktuose nustatyta, kad administraciniame sprendime be kita ko turi būti nurodyta administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės; administracinio sprendimo motyvai. Paminėtos VAĮ nuostatos reiškia, jog individualus administracinis aktas turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, o taikomos poveikio priemonės turi būti motyvuotos. VAĮ įtvirtinta individualaus administracinio akto turiniui keliamų reikalavimų taisyklė yra bendroji taisyklė, kurios paprastai turi laikytis visi viešojo administravimo subjektai, priimdami individualius administracinius aktus pagal savo kompetenciją (LVAT 2021 m. gruodžio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-3014-968/2021, 2022 m. birželio 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2152-662/2022).

Byloje surinkti duomenys patvirtina, kad Sprendimų kontrolės skyrius, atlikdamas pakartotinį dalyvumo lygio vertinimą, skirtingai nei Teritorinis skyrius, taikė vieną pagrindinę diagnozę pagal TLK-10-AM kodą (sveikatos duomenys neskelbtini). Tokia sveikatos būklė užfiksuota minėtame (duomenys neskelbtini) aprašyme bei Siuntimo duomenyse. Komisijos vertinimu, atsakovė pagrįstai kaip pagrindinę vertino diagnozę (duomenys neskelbtini), nes dėl jos ir susijusių diagnozių, kurios nurodytos Siuntime ir medicininiuose dokumentuose (duomenys neskelbtini) sukeliama tie patys funkciniai sutrikimai, (duomenys neskelbtini).

(Duomenys neskelbtini) įmonės (data neskelbtina) siuntimo į Agentūrą anamnezėje nurodyta: (duomenys neskelbtini).

Minėta, kad uždarosios akcinės bendrovės „X“ (data ir duomenys neskelbtini) konsultacijos E025. Ambulatorinio apsilankymo aprašymo būklės įvertinimas objektyviai dalyje nurodyta: (duomenys neskelbtini).

Kriterijų ir tvarkos aprašo Bazinio dalyvumo kriterijų XIV skyriaus (duomenys neskelbtini) punktas taikytinas kai nustatytas (duomenys neskelbtini) (vertinant vertebrogenines neurologines ligas, taikomas tik vienas Bazinio dalyvumo lygio nustatymo kriterijų XIV skyriaus (duomenys neskelbtini) punkto papunktis arba tik vienas I skyriaus 13 punkto papunktis, (duomenys neskelbtini).

Nagrinėjamu atveju, byloje surinkti duomenys nepatvirtina, kad pareiškėjai būtų nustatyta (duomenys neskelbtini). Sprendime aiškiai paaiškinta, kodėl pareiškėjai nenustatyta didesnė bazinio dalyvumo lygio vertė, taip pat argumentuotai paaiškinta, kodėl nustatyti sveikatos sutrikimai vertinti pagal Kriterijų ir tvarkos aprašo 1 priedo XIV skyriaus (duomenys neskelbtini) papunktį.

Pareiškėja su skundu Komisijai teikia naujus įrodymus: (data ir duomenys neskelbtini) gydytojo, (data ir duomenys neskelbtini) ambulatorinio apsilankymo aprašymus. Pasisakant dėl šių įrodymų, Komisija pažymi, jog ji nėra nei gydymo įstaiga, nei viešojo administravimo subjektas, todėl dalyvumo lygio pareiškėjai negali nustatyti, taip pat ir vertinti naujai pateiktų įrodymų, jei jie nebuvo pateikti atsakovei vertinti. Kriterijų ir tvarkos aprašo 58 punktas įtvirtina, jog pakartotinis dalyvumo lygio vertinimas Aprašo 57.1 papunktyje nurodytu atveju atliekamas remiantis tik tais dokumentais ir (ar) informacija, kuri Agentūrai buvo pateikta arba Agentūros turėjo būti surinkta priimant skundžiamą sprendimą. Naujai pateikti įrodymai nebuvo pateikti Agentūros Sprendimų kontrolės skyriui vertinti, todėl objektyviai negalėjo būti įvertinti. Kadangi naujai pateikti įrodymai atsakovės administracinės procedūros metu nebuvo vertinti, Komisija dėl jų nepasisakys. Šiame kontekste pažymėtina, jog jei pareiškėjos nuomone, jos sveikatos būklė kito, ji turi teisę kreiptis į gydantį gydytoją dėl naujo siuntimo į Agentūrą ir medicininių dokumentų parengimo, kurie turėtų būti pateikti Agentūros teritoriniam skyriui dėl pakartotinio dalyvumo lygio vertinimo.

Įvertinusi medicininių dokumentų apie pareiškėjos sveikatos būklę ir organizmo funkcinius sutrikimus visumą, remdamasi nurodytu ginčo santykį reguliuojančiu teisiniu reguliavimu, Komisija sprendžia, jog atsakovė teisėtai ir pagrįstai vertino, jog pareiškėjai nustatyti sveikatos funkciniai sutrikimai patenka į Kriterijų ir tvarkos aprašo 1 priedo XIV skyriaus (duomenys neskelbtini) papunktį, kuriam priskirta 0 balų reikšmė. Taigi, pagrindinės diagnozės reikšmę 0 balų padauginus iš koeficiento 39, nustatytas pagrindinės diagnozės balų rezultatas – 0 balų (Kriterijų ir tvarkos aprašo 24.2 papunktis).

Pareiškėja skunde Komisijai teigia, kad (duomenys neskelbtini).

Kaip minėta, Sprendimo duomenys patvirtina, kad dalyvumo vertinimo metu vertinti pareiškėjai diagnozuoti (duomenys neskelbtini). Iš esmės Sprendime pasisakyta pareiškėjos skunde nurodytų teiginių atžvilgiu, kurie pagrįsti į bylą pateiktais medicininiais dokumentais ((data ir duomenys neskelbtini) E025. Ambulatorinio apsilankymo aprašymu ir Siuntimo duomenimis). Be kita ko, LVAT praktikoje pasisakyta, jog sprendžiant klausimą dėl asmens dalyvumo lygio nustatymo neturi ir negali turėti esminės reikšmės argumentai dėl asmens sveikatos būklės, jos pasikeitimų, nes dalyvumo lygis nustatomas remiantis medicininuose dokumentuose sveikatos priežiūros įstaigos nurodytais duomenimis, užfiksuotais siuntimo išdavimo metu (žr., LVAT 2025 m. gruodžio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-826-552/2025).

Skundžiamame Sprendime atsakovė, be kita ko, paaiškino, kodėl pareiškėjai anksčiau buvo taikytas Kriterijų ir tvarkos aprašo 1 priedo (duomenys neskelbtini) papunktis, vertinamas (duomenys neskelbtini) balu. Nurodė, kad (data neskelbtina) pareiškėjai atlikta (duomenys neskelbtini) ką patvirtina ir į bylą pateikti (data neskelbtina) stacionaro epikrizės duomenys, ir minėtas papunktis galėjo būti taikomas iki vienu metų po atliktos operacinės intervencijos.

Bazinio dalyvumo kriterijų XVI skyriaus 57 punkte įtvirtinta, kad kai asmens sveikatos būklės (iki vienu metų po atliktos operacijos) negali būti įvertintos pagal I–XV skyriuose nurodytus kriterijus, bazinis dalyvumas vertinamas pagal šio skyriaus bendruosius funkcinius sutrikimus.

Bylos duomenys (data ir duomenys neskelbtini) E.025. Ambulatorinio apsilankymo aprašymas, Gydytojo (duomenys ir data neskelbtini) E025. Ambulatorinio apsilankymo aprašymas, Siuntimo duomenys) patvirtina, kad pareiškėjai (data neskelbtina) buvo atlikta (duomenys neskelbtini), todėl sprendžiama, kad atsakovė nei Prašymo pateikimo metu (data neskelbtina), nei pareiškėjos dalyvumo lygio vertinimo metu (datos neskelbtinos) neturėjo pagrindo taikyti Bazinio dalyvumo kriterijų 57 punkto, nes Prašymo pateikimo ir dalyvumo vertinimo laikotarpiu po pareiškėjai atliktos operacinės intervencijos buvo praėję daugiau nei vieneri metai. Todėl Komisija sprendžia, kad atsakovė, priimdama skundžiamą Sprendimą, teisėtai ir pagrįstai netaikė Bazinio dalyvumo kriterijų XVI skyriaus 57 punkto nuostatos.

Komisija, įvertinusi nustatytas bylos aplinkybes ir teisės aktų nuostatas, pažymi, kad atsakovė kiekvieno vertinimo metu dalyvumo lygį nustato iš naujo, vadovaudamasi jai pateiktais medicininiais ir kitais dokumentais (siuntimo duomenimis, išrašais iš medicininių dokumentų, instrumentinių, laboratorinių ir kitų tyrimų duomenimis, ir t.t.) ir nėra susaistyta ankstesnių vertinimų metu padarytomis išvadomis. Galiojantis teisinis reglamentavimas suponuoja galimą asmens dalyvumo lygio kitimą priklausomai nuo jo sveikatos būklės atitinkamu laikotarpiu.

Komisija, išnagrinėjusi Sprendime pateiktą vertinimą dėl pareiškėjai nustatytos pagrindinės diagnozės ir susijusių diagnozių pagal TLK-10-AM kodus ir jų sąlygotų funkcinių sutrikimų, sprendžia, jog Agentūra juos vertino tinkamai, laikydamosi tvarkos, procedūrų ir kriterijų vertinamųjų reikšmių, nustatytų Kriterijų ir tvarkos apraše.

Atsakovė negali plečiamai aiškinti medicininių dokumentų ir spręsti, jog sveikatos būklė, kurią patvirtina medicininiai dokumentai, atitinka kitokį, asmeniui palankesnę bazinio dalyvumo kriterijų. Šiame kontekste atkreiptinas dėmesys, jog LVAT yra išaiškinęs, kad viešojo administravimo subjektų, skirtingai nei privačių asmenų, veikloje taikomas principas „viskas, kas aiškiai nėra leista, yra draudžiama“. Tad viešojo administravimo subjekto atlikti viešojo administravimo veiksmai, viršijant jam suteiktus įgaliojimus, taip pat ir individualių administracinių aktų leidimas, viršijant suteiktą kompetenciją, yra neteisėti (pvz., 2010 m. vasario 1 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-35/2010, 2015 m. gruodžio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1217-602/2015, 2023 m. kovo 1 d. nutartis byloje Nr. eA-100-1188/2023). Remiantis nurodyta LVAT praktika atsakovė neturi nei teisinio, nei faktinio pagrindo pareiškėjai palankesne linkme interpretuoti Bazinio dalyvumo kriterijus ir skirti didesnius balus, nei imperatyviai nustatyta minėtame Kriterijų ir tvarkos apraše.

Nors pareiškėja Skunde Agentūros direktoriui nurodė, kad tarp gretutinių ligų yra (duomenys neskelbtini), kuri nebuvo įvertinta, tačiau Komisija, ištyrusi medicininuose dokumentuose užfiksuotą informaciją, nenustatė, jog pareiškėjai būtų diagnozuota minėta diagnozė,

pareiškėja nepateikė priešingų įrodymų, todėl atsakovė neturėjo jokio teisinio pagrindo vertinti dalyvumo lygį pagal minėtą diagnozę.

Komisija, įvertinusi byloje surinktą medžiagą, ginčo šalių išdėstytus argumentus bei ginčą reglamentuojančių teisės aktų nuostatas, sprendžia, kad Agentūros Sprendimų kontrolės skyriaus (data neskelbtina) sprendimas Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl dalyvumo lygio, jo priežasties, atsiradimo laiko, termino, netekto dalyvumo procentų“ yra teisėtas ir pagrįstas, priimtas laikantis teisės aktų reikalavimų, įpareigojančių atsakovę užtikrinti visapusišką ir objektyvų procedūros vykdymą, jame nurodytas teisinis pagrindas, aptartos Skundo nagrinėjimui įtakos turėjusios aplinkybės, nurodyti motyvai. Sprendimas atitinka administracinio sprendimo turiniui keliamus VAĮ 10 straipsnio 5 dalies reikalavimus, todėl naikinti nėra teisinio pagrindo. Esant tokiai išvadai, pareiškėjos skundas dėl Sprendimo panaikinimo atmestinas kaip nepagrįstas.

Netenkinus pareiškėjos skundo reikalavimo dėl Agentūros Sprendimo panaikinimo, nėra pagrindo tenkinti išvestinį skundo reikalavimą įpareigoti Agentūrą per Lietuvos administracinių ginčų komisijos nustatytą laiką priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą, todėl pareiškėjos skundas ir dėl išvestinio reikalavimo atmestinas kaip nepagrįstas.

Atsakovė atsiliepiamu prašo užtikrinti visų prie bylos pridėtų dokumentų neviešinimą. Komisijos veiklą reglamentuojantys teisės aktai nenumato teisės pripažinti nagrinėjamos bylos medžiagos (jos dalies) nevieša. Pagal įstatymo analogiją vadovaujamosi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 14 straipsnio 2 dalimi, kurioje nustatyta, kad priimdamas viešame teismo posėdyje sprendimą byloje arba nutartį nutraukti bylą ar skundą (prašymą, pareiškimą) palikti nenagrinėtą arba gavęs prašymą susipažinti su bylos medžiaga, teismas turi teisę proceso dalyvių prašymu ar savo iniciatyva motyvuota nutartimi nustatyti, kad bylos medžiaga ar jos dalis yra nevieša, kai reikia apsaugoti žmogaus asmens, jo privataus gyvenimo ir nuosavybės slaptumą, informacijos apie asmens sveikatą konfidencialumą, taip pat jeigu yra rimtas pagrindas manyti, kad bus atskleista valstybės, tarnybos, profesinė ar komercinė paslaptis.

Komisija, įvertinusi tai, kad didžiąją bylos medžiagos dalį sudaro specialių kategorijų asmens duomenys, susiję su asmens sveikata, siekiant apsaugoti informacijos apie asmens sveikatą konfidencialumą, atsižvelgdama į atsakovės prašymą, visą nagrinėjamos bylos medžiagą pripažįsta nevieša, neteikiant jos susipažinti ar kopijuoti byloje nedalyvavusiems asmenims.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 22 straipsniu, Administracinių bylų teisenos įstatymo 14 straipsnio 2 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a :

pareiškėjos X. Y. skundą atsakovei Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos dėl Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Sprendimų kontrolės skyriaus (data neskelbtina) sprendimo Nr. (duomenys neskelbtini) „Dėl dalyvumo lygio, jo priežasties, atsiradimo laiko, termino, netekto dalyvumo procentų“ panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus atmesti kaip nepagrįstą.

Visą bylos medžiagą pripažinti nevieša ir neteiktina susipažinti ar kopijuoti byloje nedalyvavusiems asmenims.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos bylos šalys gali apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Laura Bernikienė

Komisijos narės

Marina Adomaitė

Inga Drąsutavičienė

